

MODERNE OUDEREN SLAAN DE HANDEN INEEN

'We blijven niet op onze kont zitten'

Een groeiend aantal Amsterdamse 55-plussers wil niet meer met zich laten 'zeulen'. Ze verenigen zich in kleine coöperaties en kopen hun eigen zorg in. We spraken twee bestuursleden van wooncoöperatie Noorderzon.

TEKST PETRA HUNSCHE FOTOGRAFIE

Het achterdek van de pont is lekker leeg. En het zonnetje schijnt. Voorop staat een heel leger arbeidskrachten in de startblokken. Maandagochtend, vijf voor tien. Zodra de pont haar klep opent, stort een grote klont fietsers zich, geflankeerd door een paar knetterende scooters, de Buiksloterweg op. Lawaai en benzinedampen alom. De klont lost op...

In de verte trapt een grote man in een

blauw shirt met Chinese draken op een ouderwetse herenfiets tegen de wind in. Aan zijn eigenwijze kledij herkent men de nijvere secretaris van Noorderzon, een snelgroeiende groep ouderen die collectieve woon-werkruimte zoekt, liefst in Noord, maar in ieder geval binnen de Ring van Amsterdam. De secretaris parkeert zijn rijwiel bij de ingang van de Tolhuistuin.

'Ondernemende ouderen, dat is de es-

sentie', betoogt Han de Jong (67) even later op het schaduwrijke terras van de Opencoöp. 'We blijven niet meer op onze kont zitten, dat is heel essentieel. Wij, moderne ouderen, willen de regie over onze eigen zorg. Woningcorporaties vinden het heel gek dat we zelf aan de knoppen willen zitten. Ze denken "wees dankbaar" als zij eindelijk eens met een pand aankomen. Maar die tijd is echt voorbij.'

'We willen blijven werken'

Wooncoöperatie Noorderzon, bezig sinds 2004, gaat voor haar leden, allemaal actieve ouderen, dertig woningen met bijbehorende bedrijfsruimte bouwen. De bank is akkoord en subsidie voor het uitwerken van de plannen ligt klaar. 'We willen blijven werken en zorgen dat bedrijfjes bij ons de ruimte krijgen, waar we ook zelf weer gebruik van kunnen maken, zoals vormgevers,

een huisarts, een restaurantje', vertelt oud-opbouwwerker De Jong. 'Anne is bijvoorbeeld psychotherapeut en zou per dagdeel ruimte kunnen huren.'

Bij het gesprek heeft zich inmiddels de feeriek blonde Anne Schoon (75) gevoegd, tweede voorzitter van Noorderzon. Zij maakt, evenals de secretaris, een ontspannen indruk en ziet er minstens tien jaar jonger uit dan ze is. Maar dan nog behoort ze ruimschoots tot de doelgroep ouderen, die reeds bij vijfenvijftig jaar begint. De ober van de Opencoöp brengt super-de-luxe espresso's.

'Ik wist helemaal niet dat dit bestond', zegt de voorzitter terwijl ze goedkeurend om zich heen kijkt. Het restaurantje maakt deel uit van het vroegere Shell-kantorencomplex, waarin allerlei – jonge – creatieve bedrijfjes gevestigd zijn. Anne Schoon constateert dat er een explosie aan nieuwe coöperaties plaatsvindt. 'Ik ben onlangs lid geworden van Coöperatie Laatste Wil, een gloednieuwe organisatie die gaat uitzoeken hoe we de laatste pil kunnen verstrekken. Dat is nog een heel ingewikkelde zaak. Hahaha, nee, zo'n pil als welkomstpremie bij toetreding tot onze wooncoöperatie lijkt me geen goed idee.'

Tomeloze energie

Han de Jong stuurt het gesprek snel weer de juiste richting in. 'Bij Noorderzon willen we in ieder geval niet dagen achter de voordeur liggen voordat ze ons vinden. Het gaat ons om herstel van sociale cohesie. Onze generatie is daarin grootgebracht: niet langs elkaar heen leven, een beetje op elkaar letten en voor elkaar zorgen. En het belangrijkste: dat we de regie over onze eigen zorg houden. Als je nu thuis ligt met een gebroken heup krijg je van de thuiszorg wel tien verschillende mensen aan je bed, wie wil dat nou? Zorg heeft toch te maken met vertrouwen? We kennen nu al twee thuishulpbedrijfjes die garanderen dat ze niet meer dan drie mensen aan je bed laten komen, zelfs bij vierentwintiguurszorg.'

Anne Schoon kijkt vol bewondering naar haar secretaris. 'Samen met Ruud van Broekhoven is hij de grote kartrekker', zegt zij. 'De tomeloze energie waarmee die twee de zaak vooruithelpen en ondertussen een reservoir aan kennis opbouwen over ouderen en wonen in de stad, dwingt bij iedereen be-

wondering af.' De begeesterde kartrekkers helpen ook een tweede groep vooruit, die zich via Noorderzon heeft gevormd en al achttien leden telt.

De secretaris rekent voor: 'We zitten straks in Amsterdam met 265.000 ouderen, die krijgen allemaal gezondheidsproblemen, en wat zie je: ruim een derde van alle verzorgingshuizen wordt de komende tijd al gesloten. Waar moeten al die ouderen naartoe? Bij hun familie? Reken maar van niet... In snel tempo wordt er van alles afgeschaft: huursubsidie, zorgtoeslag, van al die dingen is het einde in zicht. Het gaat nu vooral om eigen initiatief en samenwerking.'

Zorg in de buurt

De leden van Noorderzon ontwikkelen in werkgroepen allerlei nieuwe ideeën. Eén zo'n idee is een 'zorgservicepunt', waar voor pakweg vijf uur een verpleegkundige, zzp'er, komt te werken die voor de hele coöperatie beschikbaar is. 'Ikzelf bijvoorbeeld kan aan mijn linkervoet mijn kous niet meer aantrekken', zegt Han de Jong. 'En zo hebben meer mensen wel wat. Of niet. Maar dan heb je alvast iemand in huis, die in geval van nood meer zorg kan inhuren.'

Zo'n steunpunt zou je zelfs voor de buurt beschikbaar kunnen maken, filosoferen de twee bestuursleden verder. 'Het is altijd goed om het mes meteen aan zes kanten te laten snijden', vindt De Jong. 'En als je de zorg zelf organiseert, zou het mooi zijn als de samenleving dit ook oppakt', zegt Schoon.

De Jong: 'Wij worden ook anders oud dan onze ouders.'

Schoon: 'Ik heb een pensioentje plus AOW en ik zie de plannen al, ook dat gaat achteruit.'

De Jong: 'En de huren omhoog met vier procent. Het ondernemen zit 'm erin om daar een antwoord op te vinden.'

Schoon: 'Plus iets van solidariteit, om te proberen elkaar te helpen.'

De Jong: 'Ook door te blijven werken, al hoeft dat niet meer in de ratrace. Ons plan voor het restaurant bijvoorbeeld. Als je 's middags de boontjes komt helpen doppen, krijg je 's avonds een eetbon. Is het niet gezellig ook om samen de boontjes te doppen?'

Aan de slag

De secretaris van Noorderzon praat vol passie en lijkt niet-aflatend geïn-

spireerd. 'Ik zie altijd kansen, zelfs in de grootste ellende. Klagen is prima, maar daarna aan de slag! Dan maken we weer even ruzie met Stadsdeel Zuid. Die vroegen laatst van al onze leden een kopie van hun paspoort, dat is toch krankzinnige bureaucratie? Wij zijn de enige bewonersgroep met interesse in het oude stadsdeelkantoor, de anderen zijn allemaal projectontwikkelaars.'

De leden van Noorderzon krijgen straks de keuze uit diverse plekken. Zo bood zorginstantie Amsta ze laatst een compleet gerenoveerd oud verzorgingshuis aan, vertelt Han de Jong. Hij ziet zelf veel in de Papaverhoek. Noorderzon betaalt twee architecten om voor Stadsdeel Noord een stedenbouwkundig plan voor deze plek te ontwikkelen. Daarnaast zijn ze bezig met plannen voor de Buiksloterham en het oude stadsdeelkantoor aan de President Kennedylaan.

De wooncoöperatie vergadert elke twee maanden, met tussendoor themabijeenkomsten. 'De meningsvorming is heel belangrijk', benadrukt Anne Schoon. 'Wat je ook gaat doen, je hebt

Nieuwe ouderenhuisvesting

Volgens de secretaris van Noorderzon wachten in Amsterdam 480 ouderen vol belangstelling op collectieve huisvesting. Tot deze groep behoren ook leden van de Vereniging Akropolis en de Stichting EigenWijs met Leegstand, die is voortgekomen uit het feministische WOUWwonen, waarin zich Amsterdamse 50+-vrouwen verenigd hebben. Bij EigenWijs met Leegstand zijn nu ook mannen betrokken. De organisatie streeft naar gemengd wonen voor ouderen en jongeren, met werkruimten en uiteenlopende (zorg)voorzieningen.

Marian van der Waals, adviseur/architecte van deze stichting, vertelt dat hun ideeën vlak voor de zomervakantie ook door de Amsterdamse politiek zijn opgepakt. Door een stevig initiatiefvoorstel van het CDA ontwikkelt Amsterdam nu plannen voor meer en andersoortige ouderenhuisvesting. 'Het gaat vooral om het behoud van bestaande verzorgingshuizen voor woonprojecten. De door bezuinigingen leegstaande buurthuizen zijn ook geschikt voor dit soort nieuwe ouderenhuisvesting', aldus Van der Waals.

een draagvlak nodig, je kunt als bestuur plannen wat je wilt maar je moet de mensen meekrijgen.'

Op dit moment is onder de leden een discussie gaande over de vraag of iemand met meer financiële mogelijkheden ook meer zal bijdragen aan de aflossing van de hypotheek, vertelt ze. 'Hierover moet nog meningsvorming plaatsvinden. Een ander punt is de procedure voor nieuwe leden. We kijken

natuurlijk naar leeftijdopbouw, omdat we geen al te krakkemikkige groep willen. Maar tegelijk willen we ook geen al te strakke leeftijdsgrens. De ene vijftigjarige is de andere niet. Kenmerk van de groepsleden is een geïnteresseerde levenshouding. Hoe noemen Koot en Bie dat?'

Han de Jong: 'Krasse knarren'.

'Hè, getsie, dat vind ik nou ook niks', zegt de voorzitter. Waarvan akte.